Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Asko Metsola
15.10.2025

Elinkeinoelämän keskusliiton lausunto E-kirjeestä ennakkovaikuttamisesta Euroopan komission julkiseen kuulemiseen oikeudenmukaisuutta digiympäristössä koskevasta säädöksestä (E 78/2025 vp)

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta eduskunnan talousvaliokunnalle.

Yleisesti ottaen Suomen kanta on EK:n mielestä kannatettava. Kuten perusmuistiossakin todetaan, kynnyksen uusien säädösaloitteiden antamiseen kiirehtien tulisi olla korkea, ja tärkeää on ennen uusien aloitteiden antamista arvioida perusteellisesti, millä tavoin yleislausekkeisiin perustuva horisontaalinen kuluttajansuojasääntely soveltuu jo nykyisellään digitaalisessa ympäristössä ilmeneviin ongelmatilanteisiin.

EK:n mielestä mahdollisen uuden sääntelyn tulee perustua selkeään lainsäädännölliseen tarpeeseen ja huolellisiin vaikutusarviointeihin. Ensisijaisesti tulee arvioida nykyisen sääntelyn riittävyyttä ja tehostaa sen täytäntöönpanoa ennen uuden sääntelyn valmistelua. Esimerkiksi digipalvelusäädös (DSA), digimarkkinasäädös (DMA), sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva UCPD-direktiivi, tekoälysäädös (AIA), yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) sekä äskettäin uudistettu yleinen tuoteturvallisuusasetus (GPSR) vastaavat jo osaltaan komission huoliin eikä niitä kaikki ole vielä edes ehditty kunnolla panna täytäntöön, joten järjestelmän tuomitseminen toimimattomaksi ja sen pohjalta uuden sääntelyn ehdottaminen on ennenaikaista. **Uutta sääntelyä tulee antaa vain, jos on tunnistettu aito lainsäädännöllinen aukko, eikä pelkästään täytäntöönpanon puutteiden vuoksi.**

EK on perusmuistion tavoin huolissaan sääntelyn pirstaloitumisesta ja siitä, että sääntely sen runsauden ja yksityiskohtaisuuden vuoksi muodostaa hallitsemattoman kokonaisuuden niin kuluttajille, yrityksille kuin sääntelyn noudattamista valvoville viranomaisille. Sääntelyn tulee olla selkeää, kohdennettua ja vaikutusarvioitua, eikä se saa aiheuttaa kohtuutonta hallinnollista taakkaa yrityksille, erityisesti pk-yrityksille. Sääntelyn yksinkertaistaminen, selkeyttäminen ja johdonmukaisuus ovat tärkeitä tavoitteita.

Pimeät käytännöt ja riippuvuutta aiheuttavat suunnitteluominaisuudet

Pimeiden käytäntöjen osalta ensisijaisesti tulisi panostaa nykyisen sääntelyn (esim. DSA 25 art., DMA johdantokappale 37, UCPD 6(1) art., AIA 5 art., GDPR johdantokappale 32) tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja ohjeistuksen kehittämiseen. Mikäli uutta sääntelyä suunnitellaan, uusien, yksityiskohtaisten ja nopeasti vanhentuvien kieltojen luetteloinnin sijaan mahdollisen lisäsääntelyn tulisi olla yleisluonteista ja välttää liiallista yksityiskohtaisuutta, joka voisi haitata innovointia tai aiheuttaa oikeudellista epävarmuutta.

Sopimattomat personointikäytännöt

Myöskään sopimattomien personointikäytäntöjen osalta EK ei näe tarvetta lisäsääntelylle. **EU:n nykyinen sääntelykehys (GDPR, DSA, DMA, AIA) kattaa jo kattavasti personoinnin, mukaan lukien rajoitukset arkaluonteisten tietojen käytölle ja alaikäisten kohdentamiselle.** Lisäsääntelyn sijaan tuleekin painottaa vahvemmin nykyisten sääntöjen täytäntöönpanoa ja vaikutusten arviointia.

Personointi on hyödyllistä sekä yrityksille että kuluttajille, kunhan se on läpinäkyvää ja tietosuojaa kunnioittavaa. IAB:n huhtikuisen tutkimuksen mukaan yli puolet kuluttajista suosivat heille suunnattuja relevantteja mainoksia satunnaisten mainosten sijaan.

Suomen kannassa tulisi huomioida laajemmin myös ePrivacy-direktiivi osana sitä lainsäädäntöä, jonka kanssa mahdollinen tuleva kuluttajansuojasääntely tulee yhteensovittaa. ePrivacy-direktiivin evästeitä koskevat säännökset ovat vanhentuneet ja ne tulisi uudistaa kiireellisesti. Evästesääntely tulee muutenkin paremmin yhteensovittaa GDPR:n kanssa.

Sosiaalisen median vaikuttajat sekä hinnoittelu

EK yhtyy perusmuistion näkemykseen siitä, että sosiaalisen median vaikuttajien haitallisiin käytäntöihin ja hinnoittelua koskevaan sopimattomaan markkinointiin pystytään puuttumaan jo voimassa olevan EU-lainsäädännön nojalla, **eikä tarvetta uudelle lainsäädännölle ole**.

Digitaaliset sopimukset ja kokeilujaksot

EK vastustaa kieltoa pyytää kuluttajan maksutietoja ilmaisen kokeilujakson tilauksen yhteydessä. Uhkana on, etteivät pienemmät palveluntarjoajat kykenisi tarjoamaan ilmaisia kokeilujaksoja lainkaan, mikä ei ole kuluttajienkaan etu.

Yksinkertaistamistoimenpiteet sekä monialaiset kysymykset

EK suhtautuu Suomen tavoin myönteisesti lainsäädännön yksinkertaistamiseen ja päällekkäisyyksien poistamiseen. Uusien EU-säädösten on oltava yritysten, kuluttajien ja jäsenvaltioiden kannalta oikeasuhteisia, sujuvia ja selkeitä. Myös sääntelyn ennakoitavuuteen ja täytäntöönpantavuuteen tulee kiinnittää huomiota.

Kuten perusmuistiossakin todetaan, erilaiset ennakkotiedonantovelvoitteet kuormittavat niin kuluttajia kuin yrityksiäkin. EK katsoo Suomen tavoin, että informaation antamistapaan, selkeyteen, olennaisuuteen ja yksinkertaisuuteen olisi syytä kiinnittää huomiota sen sijaan, että lainsäädäntöön sisällytetään yhä pidempiä listauksia kuluttajille

annettavista tiedoista. Tietojen antamisvaatimusten keventäminen toistuvasti tehtävistä vähäarvoisista liiketoimista on erittäin kannatettava ehdotus.

EK:nkin mielestä monessa tilanteessa tiedottamisella, ohjeistuksella ja alan käytänteillä saavutetaan paljon parempi ratkaisu kuin uudella lainsäädännöllä. Samalla kuluttajansuoja-, tietosuoja- ja digisääntelyn yhdenmukainen tulkinta tulee varmistaa tehostamalla eri viranomaisverkostojen yhteistyötä - erityisesti puututtaessa EU:n ulkopuolelle sijoittautuneiden ja useisiin EU-maihin toimintaansa kohdistavien elinkeinonharjoittajien ongelmallisiin käytänteisiin.

Mahdollisten iän todentamista koskevien ratkaisujen tulee olla riskiperusteisia ja oikeasuhtaisia, erityisesti yksityisyyden suoja huomioiden.

Lopuksi

Komission tulisi priorisoida nykyisten sääntöjen tehokasta täytäntöönpanoa ja yksinkertaistamista, sekä kattavia vaikutusarviointeja. Uutta sääntelyä tulee välttää, ellei ole tunnistettavissa todellista nimenomaan lainsäädännöstä johtuvaa aukkoa ja mahdollisten uusienkin toimenpiteiden tulee olla suhteellisia, kohdennettuja ja johdonmukaisia EU:n laajemman sääntelykehyksen kanssa. Oikeudenmukaisuutta digiympäristössä kehitettäessä tulee erityisesti ottaa huomioon pk-yritysten, oikeusvarmuuden sekä kilpailukyvyn tarpeet.

Kunnioittavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Asko Metsola
Asiantuntija